

FP9

**FOLKESKOLENS
PRØVER**

**BØRNE- OG
UNDERVISNINGSMINISTERIET**
STYRELSEN FOR
UNDERVISNING OG KVALITET

DANSK, LÆSNING OG RETSKRIVNING

Retskrivning

Opgavehæfte

Retskrivning varer 1 time (60 minutter)

Fredag den 3. maj 2024
Kl. 9.00-10.30

Diktat - Finland

Ved _____ af den seneste istid dukker der store landområder _____ på den nordlige _____, hvor enorme _____ i omkring 100.000 år har _____ dele af det europæiske _____. Her _____ urtidsversionen af Finland sig: et furet _____ med talrige _____ skabt af smeltevandet fra den _____ iskappe.

De første _____ kom fra Rusland og det _____ område. De var _____ med især hjorte og bævere som _____ byttedyr, men de levede også af _____ og samlede bær og svampe. Dette urfolk _____ stenredskaber _____ til dem, som _____ har fundet i fx Estland. _____ blev først _____ noget senere, _____ omkring 2.000 år før vores tidsregning.

Man ved, at finske _____ i de _____ århundreder _____ aktive handelsforbindelser med andre _____ – det vil sige i perioderne, som vi _____ kalder for henholdsvis _____ . Op gennem _____ og middelalderen blev _____ gradvist mere velhavende og _____ udviklede med stadig flere _____ og forbindelser til verden _____ .

Med tiden blev de finske _____, der lå sydligt, _____ af svenskerne. Og i 1400-tallet _____ for alvor en omfattende _____ af landet, som varede helt frem til 1800-tallet, hvor det russiske _____ fik _____ Sverige

dets herredømme. Russerne havde dog allerede _____ sig dele af Finland som _____ på en række svensk-russiske konflikter. Herpå _____ en tid præget af russisk _____, der i perioder var ganske _____.

Bevægelsen hen imod finsk _____ tog _____ fart i slutningen af 1800-tallet, hvor den finske _____ blomstrede. Finsk blev langt om længe _____ som offentligt _____, og landet fik sin egen _____, den finske mark. I 1917 erklærede finnerne endelig deres _____ i kølvandet på Den Russiske Revolution.

Ferie i Finland

Ret en tekst

Ret fejlene i teksten. Kommateringen skal ikke ændres.

Løser du opgaven på papir, skal du strege det forkerte ud og skrive det rigtige ovenover.

Hytte i det finske Lapland tæt på Rovaniemi

Høre du til dem, der bare må se den egn, hvor Tomi Petteri Putaansuu (også kendt som Mr. Lordi fra heavy metal-bandet Lordi) er voksede op?

Det har du nu mulighed for, hvis du leger denne skønne hytte med både soveværelse, stue, mindre køkken, badeværelse og sauna samt et udendørareal med bålsted, vildmarksbad og direkte adgang til fiske og -badesø.

Hytten lægger kun 20 minutters køretur fra Mr. Lordis spændene hjemby, Rovaniemi.

Løser du opgaven i PDF-format på skærmen, skal du rette fejlene i den redigerbare tekst herunder.

Eukonkanto

Hvilken ordklasse?

Hvilke ordklasser tilhører de ord, der er markeret med fed skrift?

Sæt et kryds ved hver opgave.

Se hvordan i eksemplet.

Eukonkanto er en traditionsrig finsk **sportsgren**.

- biord (adverbium)
- forholdsord (præposition)
- navneord (substantiv)
- udsagnsord (verbum)

1. Denne fascinerende sport, hvor en mand helt bogstaveligt bærer sin kone **gennem** et specielt konkurrencespor fyldt med sære forhindringer, har eksisteret siden begyndelsen af det 19. århundrede.

- bindeord (konjunktion)
- forholdsord (præposition)
- tillægsord (adjektiv)
- udsagnsord (verbum)

2. Denne fascinerende sport, hvor en mand **helt** bogstaveligt bærer sin kone gennem et specielt konkurrencespor fyldt med sære forhindringer, har eksisteret siden begyndelsen af det 19. århundrede.

- biord (adverbium)
- navneord (substantiv)
- stedord (pronomen)
- tillægsord (adjektiv)

3. Denne fascinerende sport, hvor en mand helt bogstaveligt bærer sin kone gennem et specielt konkurrencespor fyldt med **sære** forhindringer, har eksisteret siden begyndelsen af det 19. århundrede.

- bindeord (konjunktion)
- biord (adverbium)
- navneord (substantiv)
- tillægsord (adjektiv)

4. Denne fascinerende sport, hvor en mand helt bogstaveligt bærer sin kone gennem et specielt konkurrencespor fyldt med sære forhindringer, har **eksisteret** siden begyndelsen af det 19. århundrede.

- biord (adverbium)
- forholdsord (præposition)
- tillægsord (adjektiv)
- udsagnsord (verbum)

5. **Denne** fascinerende sport, hvor en mand helt bogstaveligt bærer sin kone gennem et specielt konkurrencespor fyldt med sære forhindringer, har eksisteret siden begyndelsen af det 19. århundrede.

- biord (adverbium)
- forholdsord (præposition)
- navneord (substantiv)
- stedord (pronomen)

6. Denne fascinerende sport, hvor en mand helt bogstaveligt **bærer** sin kone gennem et specielt konkurrencespor fyldt med sære forhindringer, har eksisteret siden begyndelsen af det 19. århundrede.

- biord (adverbium)
- stedord (pronomen)
- tillægsord (adjektiv)
- udsagnsord (verbum)

Finsk og svensk

Sæt kommaer

Sæt de kommaer, som mangler.
Du kan sætte kryds og bolle i teksten.
Det er valgfrit og indgår ikke i bedømmelsen af din besvarelse.
Husk at angive, hvilken slags komma du sætter.

Løser du opgaven på papir, skal du indsætte de kommaer, som mangler, i teksten herunder.

Jeg sætter startkomma.   Jeg sætter ikke startkomma.

1. I Finland er svensk modersmål for cirka en kvart million indbyggere hvilket svarer til omkring fem procent af den finske befolkning og dertil kommer i omegnen af 20.000 svensktalende indbyggere på Ålandsøerne.
2. Åland er en finsk øgruppe som ligger i Østersøen mellem Finland og Sverige og som har eget internt selvstyre.
3. Selvom Åland er finsk har øerne alligevel svensk som officielt hovedsprog men fem procent af Ålands befolkning er dog finsksprogede.
4. På det finske fastland har både finsk og svensk status som officielle hovedsprog og i skolesystemet har eleverne obligatorisk undervisning i det af sprogene som ikke er deres eget.
5. En mindre andel af dem der bor i Finland har andre modersmål end finsk og svensk – fx samisk arabisk eller estisk.

Løser du opgaven i PDF-format på skærmen, skal du indsætte de kommaer, som mangler, i den redigerbare tekst herunder.

Jeg sætter startkomma.   Jeg sætter ikke startkomma.

Samernes rendrift

Rigtig ordklasse og form

Omskriv til den rigtige form af de ord, der står i parentes, fx *spise* til *spiser*. Eller omskriv til den rigtige ordklasse, fx *spise* til *spisning*.
Se hvordan i eksemplet.

Samernes (tradition) traditionelle rendrift

Samerne var Skandinaviens urbefolkning, men (betragte) _____ i dagens Finland som en etnisk minoritet. Rendrift (have) _____ i århundreder været en vigtig del af den (samisk) _____ kultur. Rendriftsamerne lever som (nomade) _____, idet de følger renernes (vandre) _____ efter føde.

Samerne (udnytte) _____ stadig både renernes kød, skind, horn og til dels mælk. I dag er driften truet på grund af (omfatte) _____ træfældninger i forbindelse med blandt andet (udvide) _____ af infrastrukturen og turisme, hvilket gør renernes græsningsområder mere (utilgængelig) _____.

Finskrød

Ét eller flere ord?

Ret fejlene i teksten, så den bliver korrekt. Kommateringen skal ikke ændres.

Løser du opgaven på papir, skal du strege det forkerte ud og skrive det rigtige ovenover som vist i eksemplet herunder.

bageunivers

Bettinas bage-univers

Så blev jeg endnu en gang ramt af de første juleforberedelser. Sådan er det, når man som jeg er kæmpestor julefan.

Egentlig har vi ikke tradition for at bage finskrød til jul i vores familie, men jeg fik alligevel lyst til at prøve kræfter med de smør sprøde småkager med det knasende sukker lag på toppen. Jeg blev nysgerrig og læste lidt om, hvor kagerne oprindeligt stammer fra. Faktisk er de over hovedet ikke finske, men vistnok svenske eller danske.

Der skal ikke bruges særlig mange forskellige ingredienser: hvedemel, koldtsmør, sukker, vaniljesukker, sammen pisket æg og perlesukker på toppen.

Jeg kan godt lide, at kagerne ikke er for store, så jeg valgte at skære dem ud i 3-4 cm. Der er intet mere juleagtigt end duften, når de nybagte småkager står på risten til af køling.

Jeg opbevarer altid mine småkager i en luft tæt dåse.

God fornøjelse

Løser du opgaven i PDF-format på skærmen, skal du rette fejlene i den redigerbare tekst herunder.

bageunivers

Tove Jansson

Hvilket ord passer ind?

Sæt kryds ved det ord, som passer ind i teksten.
Se hvordan i eksemplet.

Tove Jansson er ____ kendt som forfatter til Mumitroldene, men hun har også skrevet bøger for voksne.

- prekært
- primært
- profetisk
- præmis

1. Tove Jansson debuterede allerede som 15-årig som tegner i det ____ blad Gram med politisk indhold.

- satiriske
- semantiske
- strategiske
- syntetiske

2. Tove Jansson har også ____ svenske udgaver af J.R.R. Tolkiens *Ringenes Herre* og Lewis Carrolls *Alice i Eventyrland* med sine lidt dystre tegninger.

- illustreret
- insinueret
- instrueret
- intoneret

3. Tove Jansson har en særlig evne til at kombinere det faretruende med det hjemlige. En kontrast, som ____ af det iskolde og skarpe nordlys, der stråler over Mumifamiliens hyggelige hus.

- cementeres
- censureres
- centrifugeres
- cirkuleres

4. Tove Jansson genudgav alle Mumibøgerne i ændret form. ____ af bøgerne omfattede både teksten og illustrationerne.

- Reaktionen
- Recessionen
- Relationen
- Revisionen

5. I *Mumifars erindringsbog* ser Mumifar tilbage på sin ungdom. Den er et komisk, men kærligt portræt af en stolt ____, der fremstiller sig selv som en rigtig helt.

- kvark
- matriark
- patriark
- stubmark

Elevens Unilogin:
Skolens navn:
Tilsynsførendes underskrift:

Det følgende er ikke en del af prøven:

Dette prøvesæt er omfattet af ophavsretten, jf. ophavsretslovens § 1. Prøvesættet må alene anvendes til den på prøvesættet anførte prøve. Al anden anvendelse af prøvesættet, herunder visning eller deling f.eks. via internettet, sociale medier, portaler og bøger, udgør en krænkelse af Børne- og Undervisningsministeriets og evt. tredjemands ophavsret og er ikke tilladt. Overtrædelse af ophavsretten kan være erstatningspådragende og/eller strafbart.

Prøvesættet kan dog, efter at prøven er afsluttet, anvendes til undervisningsbrug på uddannelser m.v. omfattet af den lovgivning, som Styrelsen for Undervisning og Kvalitet administrerer.